

‘Geïnterneerden, daar win je natuurlijk geen stemmen mee’

Een cocktail van objectieve factoren, eigen (ideologische) prioriteiten, het besef van de gevolgen van zo’n euthanasie, een plotse sense of urgency en veel moed. Ziedaar waarom Justitieminister Koen Geens (CD&V) geïnterneerde Frank Van den Bleeken wél perspectief op aangepaste zorg biedt en zijn voorgangster Annemie Turtelboom (Open VLD) niet.

VAN ONZE REDACTRICE MARJAN JUSTAERT

BRUSSEL ‘Twee jaar geleden al kwam de piste van een overplaatsing naar Nederland aan bod’, stelt LEIF-arts Wim Distelmans, professor aan de VUB. ‘De politieke overheden van toen hadden het kunnen regelen, maar dat is niet gebeurd. Misschien had de vorige minister van Justitie de kwestie anders ingeschat dan nu.’

Die vorige minister is Annemie Turtelboom (Open VLD). Net als Geens krijgt zij redelijk snel na haar aantreden eind 2011 het ‘dossier-Van den Bleeken’ op haar bord. Van den Bleeken wil behandeld worden in een gespecialiseerd centrum in Nederland, en als dat niet kan wil hij euthanasie toepassen.

Er zijn wel degelijk contacten met Nederland. Zowel het kabinet-Turtelboom als de administratie legt een oor te luisteren. Maar al snel krijgen ze vanuit Nederland het signaal dat een opname van Van den Bleeken niet past in het afbouwscenario en er dus geen politieke wil is voor een overplaatsing. Een officieel verzoek wordt dan ook niet meer geformuleerd.

Van den Bleeken krijgt meermaals het aanbod om op de wachtlijst te staan voor

Geens beseft wat de gevolgen van zo’n euthanasie zouden kunnen zijn op het vlak van navolging en imago van ons land

het FPC in Gent – op dat ogenblik in aanbouw – maar wil daar zelf niet op ingaan. Op een gegeven moment wordt hij zelfs letterlijk verzocht om zijn euthanasie-aanvraag *on hold* te zetten tot het FPC zou openen, maar daarop spant de geïnterneerde een kort geding aan.

De zaak sleept aan. Sommigen beschuldigen de minister ervan tijd te willen rekken. Feit is dat de opening van het FPC almaar dichterbij komt en in de medische wereld te horen valt dat de ‘euthanasie niet voor direct is’. ‘Het heeft ook geen zin om alle schuld bij politici te leggen’, nuanceert Distelmans. ‘Geïnterneerden, daar win je geen stemmen mee. We hebben allemaal boter op het hoofd door toe te laten dat er geen geld is voor gepaste opvang.’

CD&V’er in de cockpit

Bijna een jaar later neemt de rechter uiteindelijk akte van het akkoord tussen Van den Bleeken en de minister van Justitie dat de man 48 uur naar een ziekenhuis mag gebracht worden zodat hij euthanasie kan laten uitvoeren. Mar dan is Turtelboom al vervangen door haar partijgenote Maggie De Block.

De Block laat enkel weten dat het een medische zaak is, en dat wat haar betreft de euthanasie kan doorgaan als alle voorwaarden vervuld zijn. Zijn de liberalen meer gesteld op het ‘zelfbeschikkingsrecht’? Een opvallende tweet van Open VLD-voorzitter Gwendolyn Rutten van gisteren suggereert iets in die zin: ‘(Ik) hoor (Geens) zeggen “en zijn eigen wens, voor een stuk”. Was dat niet precies de essentie?’

Maar de essentie is natuurlijk het ontbreken van een aangepaste behandeling en opvang.

In de nieuwe regering lost Koen Geens (CD&V) De Block af als minister van Justitie. De christendemocraten zijn sowieso al hypergevoelig voor euthanasie – ze hebben nooit vóór die wet gestemd –, de nieuwe minister is meteen ‘diep getroffen’ door het verhaal van de familie Van den Bleeken. Plots komt de zaak in een stroomversnelling: er is een bereidwillige behandelende arts gevonden, even later is er ook een datum. Geens beseft als geen ander wat de gevolgen van zo’n euthanasie zouden kunnen zijn op het vlak van navolging en imago van ons land, en grijpt in.

‘Eindelijk iemand die zijn nek durft uit te steken’, analyseert SP.A-senator Bert Anciaux, bezieler van de onlangs goedgekeurde wet waardoor geïnterneerden hun recht op zorg kunnen afdwingen. ‘Als ik zie wat Geens nu wél kan en wil doen, dan kan ik niet anders dan besluiten dat de zaak geen grote zorg was van de vorige minister. Elk excuus dat zij zou aanhalen, verdoezelt een gebrek aan moed. Ja, dat het FPC in Gent nu open is, vergemakkelijkt de zaken (*wat ook Distelmans zegt, red.*), maar het belangrijkste is de wil om hem nadien in een gespecialiseerde instelling onder te brengen.’

Stel dat de euthanasie zou doorgegaan zijn, dan zou dat enorme gevolgen hebben gehad. Anciaux: ‘Het is nefast als men zou kunnen denken dat euthanasie een oplossing is in dergelijke gevallen, want dat is het niet.’

Menselijk gelaat

Een mening die ook Henri Heimans, voorzitter van de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij in Gent, deelt. Toch verdedigt hij ook Turtelboom: ‘Het is juridisch geen simpele zaak om zomaar een overplaatsing naar Nederland te regelen, daar komt wel wat bij kijken. Allicht heeft ook de commotie van de voorbije dagen een en ander in gang gezet. Maar los daarvan hoop ik en denk ik dat Geens beter op zijn plaats zit als minister van Justitie.’

Dat wordt dan weer onderschreven door CD&V-voorzitter Wouter Beke, uiteraard. ‘In een uiterst moeilijk dossier zorgt Koen Geens voor een oplossing. De juiste man om justitie opnieuw een menselijk gelaat te geven’, aldus Beke op Twitter.